

عنوان مقاله:

تحلیل انتقادی بر مفهوم «فیل‌ه‌لن» بر سکه‌های اشکانی

محل انتشار:

پژوهشنامه انتقادی متون و برنامه های علوم انسانی، دوره 20، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

اسماعیل سنگاری - دکترای تاریخ، زبان ها، و تمدن های دنیای باستان، استادیار گروه تاریخ و ایران شناسی، دانشگاه اصفهان. ایران.

علیرضا کرباسی - دانشجوی دکتری تاریخ ایران باستان، دانشگاه اصفهان. ایران.

خلاصه مقاله:

رویکرد مورخان معاصر غربی به اصطلاح «فیل‌ه‌لن» بر سکه‌های اشکانی بیان‌گر دو نوع تعبیر است. برخی برتری فرهنگ یونانی به فرهنگ ایرانی را قائل شده‌اند و این را تسلیم بی‌قیدوشرط فرهنگی قلمداد کرده‌اند. برخی دیگر، که بیش‌تر نتیجه نگاه مورخان متأخر غربی است، استفاده از این اصطلاح را نوعی «ترفند سیاسی» از جانب پادشاهان اشکانی قلمداد کرده‌اند تا از این طریق بتوانند مهاجران یونانی قلمرو پادشاهی خویش را در کنترل درآورند. در این دیدگاه، بهره‌گیری از این اصطلاح بر سکه‌های اشکانی نه به معنای تسلیم بی‌قیدوشرط فرهنگ ایرانی در مقابل فرهنگ یونانی بوده و نه همه معنای آن در اهداف الزاماً سیاسی خلاصه می‌شده است. آنچه در دوران یونانی‌مآبی و به‌خصوص تحت‌تأثیر اندیشه‌های رواقی و ریشه‌های ایرانی آن ایجاد شده بود نگرشی جهانی به مفهوم انسانیت بود که با رویکرد یونانیان پیش از آن تفاوتی شگرف داشت. این موضوع با تلقی ایرانیان از جامعه جهانی سازگاری داشت که برآمده از اندیشه‌های مزدیسنا در دوران هخامنشی بود. از این‌رو، پادشاهان اشکانی با استفاده از این تعبیر درحقیقت نوعی از فرهنگ یونانی را می‌ستایند که نگرشی جهانی و غیرنژادی به جامعه انسانی دارد و از این طریق مقدمات جذب آنان در فرهنگ ایرانی را فراهم می‌کنند. این پژوهش با بهره‌گیری از شواهد مکتوب و مادی بر آن است با نشان‌دادن تفاوت فرهنگی یونانیان و ایرانیان دوران یونانی‌مآبی و پیش از آن قضاوتی بینابین با رویکردی فرهنگی - جامعه‌شناختی ارائه دهد.

کلمات کلیدی:

جهان‌گرایی پس‌هخامنشی، اشکانیان، فیل‌ه‌لن، یونان، یونانی‌مآبی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1125851>

